

Geodeci w Unii

Na zlecenie Departamentu Geodezji i Kartografii Ministerstwa Infrastruktury pod koniec ubiegłego roku Instytut Geodezji i Kartografii* badał funkcjonowanie geodezji i kartografii w krajach Piętnastki. W efekcie powstało opracowanie pt. „Badania analityczne regulacji prawnych dotyczących wzajemnego uznawania dyplomów i kwalifikacji do wykonywania zawodu geodety i kartografa w krajach Unii Europejskiej oraz w Polsce”, Warszawa, listopad 2002. Na jego podstawie prezentujemy rozwiązania przyjęte w różnych krajach (Austria, Belgia – GEODETA 5/03; Dania, Finlandia – 6/03; Francja, Grecja – 7/03; Holandia, Hiszpania – 8/03; Irlandia, Luksemburg – 9/03). Tym razem Niemcy i Portugalia.

N i e m c y

Każdy z 17 krajów związkowych Niemiec posiada własne przepisy i regulacje prawne dotyczące funkcjonowania geodezji oraz statusu geodety, choć przyjęte rozwiązania są w znacznym stopniu zbliżone. Każdy land/kraj/miasto posiada swoją administrację katastralną i topograficzną. W Berlinie za sprawy geodezji odpowiedzialny jest Urząd Senatu (*Ustawa*

o geodezji, Informator Geodezyjny, vol. 1996), w Brandenburgii – Krajowy Urząd Geodezyjny oraz komórki administracji powiatów, które utworzyły na swoim terenie urzędy katastralne (*ustawa o pomiarach geodezyjnych i katastrze nieruchomości w Brandenburgii* z 28 czerwca 1994 r., ze zmianami z 8 grudnia 1997 r.; *rozporządzenie o zadaniach i kompetencjach w zakresie pomiarów geodezyjnych i katastru nieruchomości* z 29 grudnia 1994 r.). W Dolnej Saksonii nadzór nad działalnością geodezyjną sprawuje Biuro Katastralnego Departamentu Geodezji (*ustawa o katastrze i pomiarach gruntów w Dolnej Saksonii* z 1961 r., ze zmianami z 1985 r.). W „Wolnym Kraju Saksonii” Krajowy Urząd Geodezji został podporządkowany Ministerstwu Spraw Wewnętrznych (*ustawa o pomiarach geodezyjnych i katastrze nieruchomości w Saksonii* z 2 sierpnia 1994 r., *rozporządzenie Saksońskiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w sprawie zmiany rozporządzenia o inżynierach geodetach z mianowania publicznego w Saksonii* z 2 sierpnia 1994.). Krajowy Urząd Geodezji Nadrenii-Westfalii zajmuje się zadaniami dotyczącymi kartowania topograficznego, tematycznego oraz fotogrametrią, zaś prowadzenie katastru należy do władz miejskich i gminnych.

W Niemczech, podobnie jak w większości krajów Unii Europejskiej, kartografia i geodezja stanowią dwie osobne dyscypliny. Z punktu widzenia formalnoprawnego urzędy geodezji krajów związkowych zajmują się jednak również kartowaniem topograficznym w skalach dużych. Finansują także wydawanie krajowych atlasów tematycznych (m.in. „Atlas Dolnej Saksonii”, „Atlas Berlina”, „Atlas Wolnego i Hanzeatyckiego miasta Hamburga”).

Działalność geodetów reguluje stowarzyszenie zawodowe o charakterze samorządowej izby zawodowej – Deutscher Verein für Vermessungswesen (DVW) – skupiające wszystkich geodetów i reprezentujące ich środowisko na forum FIG.

Do grupy najliczniejszych stowarzyszeń geodezyjnych należą także:

- Bund der öffentlich bestellten Vermessungsingenieure e.V. (BDVI) – zrzeszające prywatnych geodetów posiadających licencje do prac katastralnych. Z dostępnych szacunków wynika, że należy do niej ok. 70% prywatnych geodetów (członkowie BDVI nie mogą wykonywać prac katastralnych na terenie Bawarii). BDVI prowadzi również firmę zajmującą się planowaniem, zagospoda-

Niemcy

- Powierzchnia – 357 021 km²
- Liczba ludności – 83,25 mln

Kontakty

- Centralny Urząd ds. Edukacji Zagranicznej Sekretariatu Stałej Konferencji Ministrów Edukacji i Spraw Kultury Landów Republiki Federalnej Niemiec
- Dr. Holger CONRAD
- Zentralstelle für ausländisches Bildungswesen
- Sekretariat der Kulturministerkonferenz
- Lennéstrasse 6
- D – 53113 BONN
- tel. (00 49) 228-501-203
- fax (00 49) 228-501-229
- zab@kmk.org
- h.conrad@kmk.org
- <http://www.kmk.org>

Europejskiej (cz. VI)

rowaniem terenu i doradztwem w zakresie przetwarzania danych oraz kształceniem i szkoleniem w zakresie stosowania GIS i GPS;

■ Deutscher Markscheider-Verein e.V. (DMVe.V.) – stowarzyszenie prywatnych geodetów górnictwa;

■ Arbeitsgemeinschaft Beratender Ingenieure – Vermessung e.V. (ABV) – stowarzyszenie inżynierów geodetów-konsultantów działające w Bawarii i Badenii-Wirtembergii.

Specyfiką niemieckiego rynku pracy geodetów jest znaczna przewaga osób zatrudnionych w służbie publicznej (80% geodetów) nad prowadzącymi praktykę prywatną.

Pracami badawczymi w zakresie geodezji zajmuje się na szeroką skalę Instytut Geodezji Stosowanej (Institut für Angewandte Geodäsie).

W zależności od posiadanego wykształcenia, odbytych stażów i uzyskanych uprawnień geodeci RFN są zatrudniani jako:

- pracownicy naukowcy i dydaktyczni;
- funkcjonariusze państwowi;
- urzędnicy powiatowi i miejscy (Nadrenia-Westfalia, Brandenburgia);
- uprawnieni geodeci prowadzący praktykę prywatną;
- szefowie prywatnych biur inżynierskich, konsultanckich, biur przygotowawczych i realizacji prac terenowych;
- pracownicy prywatnych biur geodezyjnych i inżynierskich oraz technicy geodezyjni.

Absolwenci 4-letnich studiów wyższych na wydziałach geodezji uniwersytetów technicznych (politechnik) w Bonn, Karlsruhe, Darmstadt, Dreźnie, Hannoverze, Monachium, Stuttgartcie i Berlinie po uzyskaniu tytułu dyplomowanego inżyniera (Dipl. Ing) mogą wstępować na studia doktoranckie (i uzyskać tytuł doktora inżyniera) lub odbyć praktykę zawodową zakończoną egzaminem (Staatsprüfung für den Höheren vermessungstechnischen Verwaltungsdienst) na uprawnienia państwowe. Jako Vermessungsassessor geodeta ma prawo prowadzić praktykę w granicach landu, w któ-

rym wydano mu uprawnienia, i składa przysięgę, iż nie będzie działał na terenie innych landów.

Absolwenci 13 działających w Niemczech Fachhochschulen po ukończeniu 3-letnich studiów uzyskują tytuł dyplomowanego inżyniera (wyższej szkoły zawodowej) – o skrócie Dip.Ing lub Dip.Ing [FH]. Mogą oni następnie odbyć staż zawodowy zakończony egzaminem (Laufbahnprüfung für den gehobenen vermessungstechnischen Dienst) na uprawnienia zawodowe. Długość stażu praktycznego koniecznego do uzyskania prawa do wykonywania prac katastralnych zależy od rozwiązań prawnych przyjętych przez władze landu (patrz tabela).

W celu uzyskania uznania dyplomu zagranicznych studiów wyższych w Niemczech należy zwracać się bezpośrednio do ministerstw edukacji lub ministerstw nauki landów, na terenie których się zamieszkuje. Poza podaniem (w języku urzędowym) należy w tym celu złożyć następujące dokumenty:

- poświadczoną kopię dyplomu lub dyplomów;
- poświadczoną listę ocen i wykaz zajęć (lub indeks);
- tłumaczenie obu dokumentów na niemiecki (dopuszczalne jest składanie bez tłumaczenia dokumentów w języku angielskim, francuskim, hiszpańskim, portugalskim, niderlandzkim, łacinie oraz „językach Europy środkowo-wschodniej”);
- kopię paszportu;
- świadectwo urodzenia;
- życiorys (w języku niemieckim);
- pozwolenie na pobyt.

Stosownie do dekretu Sekretariatu Stałej Konferencji Ministrów Edukacji i Spraw Kultury Landów Republiki Federalnej Niemiec (KMK – Sekretariat der Ständigen Konferenz der Kulturminister der Länder in der Bundesrepublik Deutschland) z 9 września 1994 r. odpowiednie ministerstwa poszczególnych landów mogą wyrazić zgodę na używanie obcych tytułów i stopni. Niemożliwe jest uzyskanie tytułów i stopni niemieckich na podstawie przedstawionych dyplomów zagranicznych. Szczegóło-

Kraj związkowy	Prawne upoważnienie	Kwalifikacje	Praktyka (lata)
Badenia-Wirtembergia	urząd publiczny	Asesor*	2
		Inspektor*	6
Bawaria	–	–	–
Berlin	niezależny	Asesor	0
		Dypl. Inż. +	4
		Inż. +	8
Brema	niezależny	Asesor	0,5
Hamburg	niezależny	Asesor	0,5
Hesja	niezależny	Asesor	1,5
		Inspektor	5
Dolna Saksonia	urząd publiczny	Asesor	1
		Inspektor	6
Nadrenia-Westfalia	niezależny	Asesor	1
		Inspektor	6
Palatynat	niezależny	Asesor	1,5
		Inspektor	6
Kraj Saary	niezależny	Asesor	1,5
		Inspektor	6
Schleswig-Holstein	niezależny	Asesor*	1,5
		Inspektor*	8
Saksonia	urząd publiczny	Asesor*	0,5
		Dypl.Inż. TU*	1
		Dypl.Inż. FH*	3
Turyngia	niezależny	Asesor	1
Górna Saksonia	niezależny	Asesor	1
Saksonia	niezależny	Dypl. Inż.	6
		Asesor	1
Brandenburgia	niezależny	Asesor	1
		Dypl. Inż.	6
Meklenburgia	urząd publiczny	Asesor	0,5
		Inspektor	6

Uwagi: * – ważne tylko dla pomiarów katastralnych

+ – wymagany dodatkowy egzamin

Długość stażu będącego wstępnym warunkiem wykonywania prac katastralnych w Niemczech (A. L. Allan, 1995)

wych informacji o procedurze nostryfikacyjnej udziela Centralny Urząd ds. Edukacji Zagranicznej Sekretariatu Stałej Konferencji Ministrów Edukacji i Spraw Kultury Landów Republiki Federalnej Niemiec (Zentralstelle für ausländisches Bildungswesen im Sekretariat der Ständigen Konferenz der Kulturminister der Länder in der Bundesrepublik Deutschland).

Ta sama placówka informuje o zasadach uzyskiwania uprawnień zawodowych w poszczególnych landach. W sprawie tej należy zwracać się bezpośrednio do administracji katastralnej i topograficznej landu, na terenie którego się zamieszkuje. Należy liczyć się z koniecznością odbycia praktyki zawodowej zakończonej egzaminem państwowym (Staatsprüfung für den Höheren vermessungstechnischen Verwaltungsdienst), przy czym długość stażu praktycznego zależy od rozwiązań prawnych przyjętych przez władze landu.

P o r t u g a l i a

Podstawę funkcjonowania geodezji oraz statusu zawodu geodety, określanego mianem „inżyniera-geografa”, stanowią w Portugalii następujące akty prawne:

- Dekret – prawo nr 172/95 z 18 lipca 1995 r. (o *Krajowym Systemie Katastru Nieruchomości*) opublikowane w Dzienniku Oficjalnym (DO) z 19 lipca 1995 r.;
- *Prawo nr 6.664 z 26 lipca 1979 r.*, DO z 27 lipca 1976 r.;
- *Rezolucja nr 218 z 29 lipca 1973 r.* Rady Federalnej Inżynierii, Architektury i Agromonii, DO z 23 listopada 1972 r.;
- Dekret – prawo nr 74/94 z 5 marca 1994 r., Ministerstwo Planowania Przestrzennego i Administracji, opublikowane w Biuletynie Dekrety – prawa, 5 marca 1994 r.

Geodezja i kartografia uważane są w Portugalii za osobne dyscypliny, zaś zakres ich zadań ustalony jest przez oddzielne regulacje prawne. Zdarza się jednak, że te same instytucje zajmują się równocześnie zadaniami geodezyjnymi, topograficznymi i kartograficznymi.

Zdecydowana większość zadań geodezyjnych jest realizowana przez sektor publiczny, reprezentowany przez rządową agencję – Portugalski Instytut Kartografii i Katastru (Instituto Português de Cartografia e Cadastro – IPCC). IPCC podlega Ministerstwu Planowania i Administracji Gruntami i odpowiada zarówno za kartowanie topograficzne kraju, jak i prace geodezyjne, w tym:

- tworzenie, odnawianie i prowadzenie katastru nieruchomości (w IPCC wykonywana

jest i aktualizowana Mapa Katastralna Kraju, udziela on również licencji na prace w tym zakresie instytucjom publicznym lub prywatnym);

- zakładanie i utrzymywanie osnowy katastralnej na podstawie sieci geodezyjnych tworzonych przez inne instytucje;
- wystawianie tzw. kart identyfikacyjnych nieruchomości oraz kopii i wyciągów katastralnych;
- określanie lokalizacji geograficznej, kształtu i identyfikacji budynków zapisanych w katastrze;
- tworzenie standardów zakładania, odnawiania i prowadzenia katastru;
- dokonywanie akredytacji tzw. techników (upoważnionych do wykonywania czynności technicznych i tworzenia dokumentów podczas wprowadzania zmian do katastru);
- kontrolę, ocenę i przyjmowanie prac katastralnych wykonywanych przez inne instytucje, również prowadzenie rejestrów własności ziemi i nieruchomości miejskich;
- koordynowanie prac i tworzenie *Krajowego Systemu Katastru Nieruchomości*.

Stowarzyszenia zawodowe działające w Portugalii nie mają charakteru izb samorządu zawodowego (zastrzeżenie takie zawiera pkt 3 art. 1 statutu Narodowego Stowarzyszenia Topografów (Associação Nacional de Topógrafos – ANT). Celem ANT jest promocja topografii i zawodu topografa, opiniowanie i współtworzenie projektów praw i regulacji prawnych dotyczących topografii i geodezji, ochrona praw autorskich, stymulowanie rozwoju naukowego i zawodowego członków. W Portugalii funkcjonuje również Stowarzyszenie Inżynierów (Ordem dos Engenheiros), które posiada oddział inżynierów geografów (Ordem Engenheiros Geógrafos). Geodeci budowlani należą do Sindicato Empregados Tecnicos Assalariados da Construção Civil e Obras Públicas (SETACCOP).

Geodeci portugalscy mogą być zatrudnieni jako: ■ pracownicy naukowcy i dydaktyczni; ■ funkcjonariusze państwowi; ■ prowadzący praktykę prywatną (głównie pomiary dla budownictwa, inżynierii lądowej i architektury); ■ szefowie prywatnych biur inżynierskich; ■ pracownicy prywatnych biur inżynierskich i technicy geodezyjni.

Zakres prac geodezyjnych realizowanych przez firmy prywatne jest stosunkowo niewielki, jednak sektor ten zatrudnia w niepeł-

nym wymiarze (po godzinach pracy, w tym w dni wolne) znaczną część funkcjonariuszy sektora publicznego.

Absolwenci 5-letnich wyższych studiów technicznych (na Uniwersytecie w Coimbra, Lizbonie i Porto) uzyskują dyplomy inżynierów geografów umożliwiające kontynuację rozwoju naukowego lub włączenie się do życia zawodowego. Absolwenci jednorocznych kursów prowadzonych przez Służbę Kartograficzną Armii (Servico Cartographico do Exército – SCE) otrzymują dyplom starszego technika topografa (Tecnico Superior de Topógrafo), zaś kursów w Instituto Hidrografico – dyplom technika hydrografa (Tecnico Hidrografo). Pozostali technicy różnych stopni są szkoleni w Szkole Kształcenia i Doskonalenia Zawodowego (Escola de Formação e Aperfeiçoamento).

W roku 2002 nie funkcjonował tu system uprawnień zawodowych w zakresie geodezji. Podstawowym dokumentem uprawniającym do prowadzenia działalności jest dyplom studiów wyższych określonej specjalności. W celu wszczęcia procedury nostryfikacyjnej konieczne jest złożenie wniosku w języku portugalskim oraz dołączonych do niego następujących dokumentów: ■ poświadczoną kopii dyplomu, ■ poświadczoną listę ocen i godzin programu studiów (lub indeksu), ■ tłumaczenia przysięgłego wymienionych wyżej dokumentów, ■ metryki urodzenia, ■ kopii dokumentu tożsamości, ■ zaświadczenia o posiadaniu statusu rezydenta w Portugalii, ■ zaświadczenia „o dobrym charakterze” wydanego przez władze kraju macierzystego.

Na podstawie zagranicznego dyplomu studiów wyższych nie można uzyskać portugalskiego tytułu akademickiego, ale dozwolone jest używanie obcych stopni naukowych. Pełnych informacji o stosowanej procedurze i ewentualnych zmianach w tym zakresie udziela komórka NARIC przy Dyrekcji Generalnej Wykształcenia Wyższego Ministerstwa Edukacji (Ministério da Educação, Direcção-Geral do Ensino Superior).

(Za miesiąc Szwecja i Wielka Brytania)

*Opracował zespół autorów: prof. **Stanisław Białousz**, dr **Zbigniew Bochenek**, dr **Dariusz Dukaczewski**, **Michał Grodzicki**, **Przemysław Sowiński**, dr **Ewa Wysocka** – kierownik pracy

Portugalia

- Powierzchnia – 92 391 km²
- Liczba ludności – 10,08 mln

Kontakty

■ Ms. Manuela PAIVA, Head of NARIC
Ms. Susete MOURÃO
Ministério da Educação
Direcção-Geral do Ensino Superior/
Divisão de Reconhecimento
e Intercâmbio
137, Av. Duque d'Ávila – 4°
P-1069-016 Lisboa
tel. (00 351) 21-312-60-00 (general),
(00 351) 21-312-60-98 (Manuela Paiva)
fax (00 351) 21-312-60-41
manuela.paiva@desup.min-edu.pt
susete.mourao@desup.min-edu.pt